

Parroċċa Santa Katarina V.M.

Iż-Żejtun - Festa 2019

Terz'Ordni Karmelitan

Patri P. Anthony Cilia, O.Carm

Id-devozzjoni taż-Żejtun lejn il-Madonna tal-Karmnu għandha għeruq fondi. Infatti, barra l-ħafna niċċeċ iddedikati lilha li nsibu mxerrdin mar-rahal kollu, fizi-Żejtun insibu wkoll żewġ altari ddedikati lil-tal-Karmnu.

L-aktar altar antik huwa dak li jinsab fil-knisja ta' San Girgor, fil-kappellun tax-xellug. Fl-imghoddha dan l-aktar kien iddedikat lill-Madonna tar-Rużarju, imma f'xi żmien inbidel f'dak li hemm illum iddedikat lill-Madonna tal-Karmnu. Ma nafux eż-żarru meta dan sejh u lanqas min pitter dan il-kwadru, iżda nafu li ħallas għaliex il-Granmastru Perellos, bejn is-snini 1697-1720, għaliex fil-parti t'isfel, f'nofs il-kwadru, hemm l-arma tiegħu. Il-faċċata tal-ortal tal-Karmnu hi mżejna b'kolonni u skultura Barokka. Fin-naħha t'isfel hemm l-arma ta' Cottoner. Dan ifisser li x-xogħol tal-iskultura sar snin wara li kien tlesta l-kappellun bl-ortal tiegħu.

L-ortal l-ieħor jinsab fil-knisja parrokkjali. Meta bdiet tinbena, minħabba d-devozzjoni kbira li n-nies tar-rahal kellhom lejn il-Madonna tal-Karmnu, il-Kappillan ta' dak iż-żmien, ħaseb biex iwaqqaf altar b'gieħi lill-Madonna taħt dan it-titlu. L-ortal tlesta qrib l-1709 u kien jinsab fil-korsija tal-lum, minħabba li n-navi kienu għadhom ma nbnewx. Fl-1723, Mark Antonio Caruana u martu Frangiska, devoti tal-Madonna, ħallew xi renti biex issir il-festa tal-Karmnu.

Il-Kwadru titulari li jinsab f'dil-knisja huwa oriġinali fil-prezentazzjoni tal-ġraja tal-Labtu. Jidher li min pittru kien midħla sew tal-patrijet Karmelitani Skalzi (jew Tereżjani). Infatti fihi ma narawx ix-xena tas-soltu: il-Madonna tagħti l-Labtu lil San Xmun Stock, imma l-Madonna u l-Bambin bil-Labtu f'idnejhom u taħthom Santa Tereža ta' Ĝesù u San ġwann tas-Salib, qaddisin Karmelitani li hadmu ħafna fir-riforma tal-Iskalzi. L-istudjuzi tal-arti jaħsbu li dan il-kwadru huwa xogħol il-pittur Bormiż Rokku Buhagiar (1725-1805). U dan jidher li huwa minnu, għax barra li Rocco Buhagiar twieled f'Bormla, għamel xi żmien jgħix mal-patrijet Tereżjani tal-istess belt, fejn miet u kien midfun fil-cripta tal-knisja tagħhom.

Il-Kappella ddedikata lill-Madonna tal-Karmnu kienet l-ewwel waħda li kellha l-paviment tagħha miksi bl-ir-ħam. Fuq l-ortal hemm sottokwadru tat-Twelid tal-Madonna attribwit

lil Francesco Zahra. Fil-kupletta jinsabu xbihat ta' qaddisin Karmelitani, filwaqt li l-erba' pendentji jirrappreżentaw lil-Ġuda l-Makkabew, Melkisedek, Elija u Eliżew. Dawn saru kollha minn Toussaints Busuttil meta Dun ġwann Palmier kien prokuratur ta' dan l-ortal.

Iż-Żwieten għandhom devozzjoni kbira lejn din ix-xbieha tal-Karmnu, mhux biss minħabba l-Madonna u l-Erwieħ tal-Purgatorju, iżda wkoll għaliex hi drawwa tal-ommijiet li fuq dan l-ortal jippreżentaw lit-trabi tagħhom lill-Ommna Marija.

It-Terzjarji Karmelitani

Għalkemm l-istorja tat-Terzjarji fiż-Żejtun hija pjuttost riċenti, f'konfront mad-devozzjoni lejn il-Madonna tal-Karmnu, b'dan kollu ma kienx faċċi nsibu dettalji dokumentati dwar dak li ġara f'dawn l-ahħar għexieren ta' snin. Madwar ħamsin sena ilu, meta jiena kont għadni novizz, is-Surmast tagħħna, P. Klement Caruana, li kien miż-Żejtun, ta' kull xahar kien johodna miegħu għal-laqqhat tat-Terzjari Karmelitani. Niftakar li kienu jiltaaqgħu waranofsinhar, fil-cripta ta' taħt il-knisja. Hemm konna nsibu jistennewna numru mhux hażin ta' Terzjarji Karmelitani, fosthom is-Sinjorina Spira Caruana, li kienet tieħu ħsieb tlaqqa' l-membri. Is-Sinjorina Spira għadha mimlija bl-ġhomor, imma tinsab kemxejn mgħakkxa bil-mard u ż-żmien. Kelli l-okkażjoni nerġa' niltaqa' magħha fit tax-Xħur ilu, fejn irakkontatli l-esperjenza tagħha bħala Terzjari Karmelitana.

Is-Sinjorina Spira nkif bet Terzjara fis-Santwarju tal-Karmnu tal-Belt Valletta fl-1956, meta P. Anastasju Caruana kien Direttur Spiritwali tat-Terz'Ordni. Hija kienet tmur fis-Santwarju ta' spiss, b'mod speċjali għal-laqqhat ta' kull xahar. Meta wara P. Anastasju lahaq P. Frangisk Grech, huwa ddeċieda li jwaqqaf ferġha tat-Terz'Ordni fiż-Żejtun, minħabba li minn dan ir-rahal kien hemm ħafna miktubin Terzjari u mhux dejjem kien faċċi għalihom li jmorru l-Belt Valletta għal-laqqhat. Għalhekk ftiehem mas-Sinjorina Spira li jaġħiha l-lista tat-Terzjari Karmelitani taż-Żejtun biex tikkuntattjahom u tgħidilhom li l-laqqhat ta' kull xahar se jibdew isiru fir-rahal. Iż-Żwieten laqqha din l-ahħbar b'feħ kbir, hekk li meta P. Frangisk Grech, kien imur jagħmel il-laqqha, il-cripta tal-knisja kienet tkun ippakkjata, b'il fuq minn mitt Terzjari Karmelitan! Matul

Parroċċa Santa Katarina V.M.

Iż-Żejtun - Festa 2019

Xi whud mit-Terzjarji miġburin madwar id-Direttur Spiritwali

dawn is-snin il-laqqħat kienu jsiru wkoll fil-knisja parrokkjali, fl-Oratorju tal-istess knisja u fil-kappella ta' Lourdes.

Minn meta bdew isiru Haqqħat fizi-Żejtun, fost il-patrijet li kienu diretturi spiritwali ta' din il-Fraternità nsibu lil P. Franġisk Grech, P. Klement Caruana, P. Mawrizu Mizzi (li hu wkoll huwa miż-Żejtun), P. Adrian Cassar, P. Hermann Duncan, P. Richard Falzon u attwalment huwa P. Raymond Calleja. Illum is-Sinjorina Spira Caruana m'għadhiex tiflaħ toħroġ. Minħabba f'hekk afdat ix-xogħol tagħha f'idejn it-Terzjarja Karmelitana s-Sinjorina Carmen Cachia, li tieħu ħsieb tavża meta toqrob il-laqqha tax-xahar u wkoll b'heġġa kbira tiġibor l-abbonamenti F'Il-Karmelu.

Fil-preżent, il-laqqħat isiru kull tieni Hamis tax-xahar, fil-Kappella tal-Ispritu s-Santu. Jibdew b'quddiesa fil-5.00pm, imma filwaqt li fl-4.15pm jingħad ir-Rużarju mis-sorijiet Ullied tal-Qalb ta' Gesù, id-Direttur Spiritwali tat-Terzjarji jkun desponibbli ghall-Qrar. Kif ileshti, jaġħti l-Barka Sagralmentali (li jkun espost waqt ir-Rużarju) u tibda l-Quddiesa. Fil-hin tal-omelija jsir ħsieb dwar l-ispiritwalitā Karmelitana u fl-ahħar jingħad it-talb tat-Terzjarji. Jidher li n-nies taż-Żejtun għad għandhom għal qalbhom id-devozzjoni lejn il-Madonna tal-Karmnu ghax il-kappella tkun mimlilia bin-nies. Ta' min izid jgħid li t-Terzjarji jieħdu sehem ukoll fl-aktivitajiet kollha li jkunu organizzati matul is-sena, fost l-oħrajn: il-Kungress Nazzjonali, ixtiri, pellegrinaggi u l-Festa tal-Madonna tal-Karmnu tal-Fgura.

MUSEUM ŻEJTUN

ĠIMGHA TA' TAGħLIM mill-Membri tal-Museum

**mit-Tnejn 19 ta' Awwissu
sal-Ġimgħa 23 ta' Awwissu**

Fuq iz-zuntier tal-knisja fis-7:15pm

Titlifx din l-istedina!

museumzejtun